

Nagyszabású tervek a „Hősök Kapuja” megvalósítására

**Pogány Móríc szerdán bemutatta pompás művészi terveit
a Palotakapu kiképzésére — Megkezdik a tervek kivite-
lének előkészítését**

(A Délmagyarország munkatársától.) Dr. Pálly József polgármester — mint ismeretes — régóta foglalkozik azzal a kérdéssel, miként állíthatna Szeged méltó és művészi emléket a háboruban elesett szegedi hősöknek. Legutóbb azt a gondolatot vetette fel, hogy a Gizella-tér és a Boldogasszony-sugárut torkolatánál, ahol Pogány Móríc terveit alapján a palotakapunak nevezett tanítói internátus épül, a Hősök Kapujá-val emelhetné a város a legméltóbb hősi emléket, amely eltérne minden eddigi emlékműsablontól és amely idegenforgalmi érdekessége is lenne a városnak.

Mielőtt a polgármester közölte volna a nyilvánossággal elgondolását, azt minden részletben letárgyalta az illetékes körökkel. Így többek között Pogány Móríc építésszel, a tanítói internátus tervező-művészeivel is, aki nagy lelkesedéssel vállalta az elgondolás megtervezését. Néhány héttel ezelőtt már készített is néhány tervvázlatot és azt bemutatta a polgármesternek, majd Hóman Bálint kultuszminiszternek is. A vázlatok alapján azután megkezdte a részletes tervek kidolgozását és most Szegedre jött, hogy munkájának eredményét közölje a polgármesterrel.

Pogány Móríc szerdán délelőtt látogatta meg hivatalában a polgármestert, akinél jelen volt dr. Shvoy Kálmán ny. altábornagy is. A polgármesteri szobában teregették ki a hatalmas rajzokat, amelyeken teljes szépségében és monumentálisában bontakozott ki

a Hősök Kapujá-nak művészi képe.

Pogány Móríc a szép és művészi gondolatnak megfelelően dolgozta át a tanítói internátus kereszthomlokzatának tervrajzát. A Gizella-téri oldalon, amelyre eredetileg hat erkélyt tervezett, az új terv szerint csak egy erkély marad meg, még pedig a középső. Az épület tetejére hatalmas kötömbökből timpanonszerű lépcsőzetesen kiképzett emelkedés kerül, a közepére magas zászlótartóruddal. A középső, tízenöt méter széles boltnyílás belső mennyezete helyezik el a mozaikkal kombinált domborművi kompozíciót, amelyre a boltíjhajtások alól két oldalról öröklángok hűtenek világosságot. Az aranymozsaik ebben a lobogó fényben fog ragyogni. A középső boltíjhajtást tartó négy hatalmas pillér tizenhat oldalára széles kötblákokat szerelnek fel ezeken a kötblákokon örökítik meg vagy Szeged tízezer hősi halottjának a nevét, vagy pedig azoknak a haditetteknek a földrajzi nevét, amelyekben a szegedi ezredeknek, vagy katonai alakulatoknak szerepük volt.

A Gizella-téri fronton, a széles, középső boltíjhajtás két szélső pilléréhez egy-egy szoborcsoportozatot tervezett Pogány Móríc, aki így

megváltoztatta az eredeti elgondolást,

amely szerint az épület homlokzatára öt szoboralak került volna.

— Ennek a változtatásnak művészi célja az — magyarázta — hogy az épület megkapja azt a nyugalmas, amelyre a Hősök Kapuja jelentőségének hangsúlyozása céljából szükség van. Ez a nyugalom kiemeli azt az elgondolást, amelynek magja, középpontja a középső boltíjhajtás. Ezért töröltem le a homlokzatról a fölöslegessé vált erkélyeket — mindkét oldalon csak egy erkély marad meg, ezért szüntettem meg a Boldogasszony-sugárut felé néző homlokzaton a boltíjhajtás fölött jobbról és balról egy-egy ablakot, amelynek helyére lobogótartó kerül és ezért választottam a pillérek lábához építendő szoborcsoportozatot a homlokzatra tervezett szobordiszek helyett. Az elérendő hatást a tető timpanonszerű kiképzése és a magasra szökő zászlóárbóc még inkább fokozza.

Ugy a polgármester, mint Shvoy altábornagy a legnagyobb elragadtatással gratulált a tervezőnek, aki kijelentette, hogy megítélése szerint

a Gizella-tér parktűkreinek átrendezésére is szükség van.

Ez a kérdés azonban igen egyszerű eszközök-

kei megoldható. Elgondolása szerint a sok apró parktűkröt egyesíteni kell, hogy nagyobb legyen a zöld terület a Hősök Kapuja előtt. A villamos-sínek zavaró hatását úgy lehetne megszüntetni, ha a sínek is a zöld területen haladnának keresztül.

A tervek megtekintése után a polgármester Pogány Móríc társaságában látogatást tett Glattfelder Gyula püspöknél, akinek szintén bemutatták a terveket.

— Rendkívül nagy jutalomnak érzem azokat az elismerő szavakat, amelyekkel a megyéspüspök ur tüntette ki terveimet — mondotta Pogány Móríc — és azt hiszem, hogy ezeketán nyugodtan gondolhatok

a tervek kivitelére.

— A püspök ur olyan kifinomult művészi ízlésről, olyan nemes szakértelemről tett tanúságot már eddig is az előkészítő megbeszélések során, amilyent hosszú pályámon rajta kívül még csak az egyetlen Prohászka Ottokárnál észlelhettem és amelynek a részletes tervek elkészítésénél nagyon sok hasznát vettem.

A megyéspüspöknél tett látogatás után dr. Pálly József polgármester is elismeréssel nyilatkozott Pogány Móríc munkájáról. Kijelentette, hogy a bemutatott tervek minden tekintetben megfelelnek az eredeti elgondolásnak és azt igen értékes művészi eszközökkel hangsúlyozzák.

— Most már, azt hiszem — mondotta a polgármester — nyugodtan megkezdhetjük a tervek kivitelének előkészítését. Egyelőre megoldatlan probléma

a szoborkérdés.

Zárt ajtók mögött tartotta meg első ülését a földbér-bizottság

**A múlt év végéig 970 ezer pengő volt a földbérhátralék összege
— Shvoy Kálmán a magas haszonbérekről és a bérlő-morál fejlesztéséről — Indítványok a bérlő-kérdés megoldására — Hivatalból kell elrendelni a magas bérek revízióját**

(A Délmagyarország munkatársától.) A törvényhatósági bizottság — mint ismeretes — nyolctagú bizottságot alakított azzal a mandáttal, hogy ez a bizottság vizsgálja felül a földbérlet körében felmerülő panaszokat, dolgozzon ki tervszabványokat a hajók orvoslására és kísérelje állandó figyelemmel a földbérkérdést. A nyolctagú bizottságot később kiegészítették a bérlők képviselőivel és a bizottságnak jelenleg így huszonnégy tagja van. Legutóbb kifogásolták többben is, hogy a bizottság nem foglalkoztatja a város hatóságát, az — megalakítása óta még egyetlen egyszer sem tartott ülést és így nem kezdhetette meg munkáját. Most végre

megtartotta a bizottság első ülését, dr. Tóth Béla polgármester-helyettes elnöklétével, még pedig zárt ajtók mögött, bár a közigazgatási törvény csupán a közgyűlés által alkotott szakbizottságok üléseiről rekeszti ki a nyilvánosságot az ilyen ad-hoc bizottságok nyilvánosságát nem érinti. A bizalmasnak nyilvánított ülésről dr. Tóth Béla polgármester-helyettes adta ki hivatalos tájékoztatást. Tájékoztatójában többek között ezeket mondja:

— Az ülés tárgya a haszonbérrek rendezése volt. Dr. Csonka Miklós gazdasági tanácsnok, mint a bizottság előadója ismertette a helyzetet, az egyes dűlőkben kialakult béreket, elmondta, hogy hol mennyi az előirányzott bérszösszeg és ebből mennyi a tényleg befizetett bér. Közölte, hogy mennyi a holdankinti átlagbér. Elmondta, hogy a közel ötvenezer katasztrális hold bérföld évi bére címén 1936. évre 905.000 pengő bevételt irányzott elő a költségvetés, ezzel szemben a múlt év végéig a földbérhátralék 970.000 pengőre szaporodott.

— Az előadó tájékoztatójához elsőnek dr. vitéz Shvoy Kálmán országgyűlési képviselő szólt fel. Megítélése szerint a bérhátralékok szaporodásának három oka van: a magas haszonbér, a nagy hátralékok és a fizetési készség hiánya. A város hatóságának arra kell törekednie, hogy a bérlők körében magasabb morál fejlődhesen ki, hogy a bérlők első és legfontosabb kötelességüknek a haszonbérfizetést tart-
sák. Természetesen ezzel kapcsolatban gon-

Főelárusító:

Traub B. és Tsa., Szeged

Belvárosi Mozi Csütörtökön

Az új földesur

Széchenyi Mozi Csütörtökön és pénteken

Szövik a menyasszony

Egy nászújszaka bonyodalmas története. Fősz.:
Evelin de Venable és Reginald Denny.
Egyidejűleg **Greta Garbo** életének legragyogóbb alakítása

Krisztina királynő

Egy királynő tragédiája. A férfi főszerepben
John Gilbert, a dala filmamora. Előadások
5 órától folytatólag.